

Карактеристике Основа програма В-О рада у контексту развијања ПМП

- Процес развијања ПМП код деце предшколског узраста је, пре свега, уређен „Основама предшколског васпитања и образовања деце узраста од 3 до 7 година“.
- Одредбе овог правилника се заснивају на заједничким елементима развоја детета и слободи стваралачког В-О процеса у предшколским установама и представљају основе за израду специјализованих програма.

Карактеристике Основа програма В-О рада у контексту развијања ПМП

- **Модел А** – отворен систем предшколског васпитања и образовања. Садржи: полазиште програма, циљеве, начела, планирање и евалуацију В-О рада и улогу васпитача као практичара, креатора и истраживача сопствене праксе.
- Општи циљ предшколског васпитања и образовања је да допринесе целовитом развоју предшколског детета пружањем услова и подстицајима да развија своје способности и својства личности.
 - Упознавање и овладавање самим собом,
 - Развијање односа и сазнања о другим људима,
 - Изграђивање сазнања о околини и начинима деловања на њу.
- У моделу А не указује се експлицитно на обавезу почетног математичког образовања, али се трећа група циљева овог модела односи на „изграђивање сазнања о околини и начинима деловања на њу“, што имплицитно подразумева (математичке) активности посматрања, поређења, испробавања и проверавања претпоставки.
- Модел А омогућава предшколским установама конкретизовање задатака, садржаја и начина В-О рада на развијању ПМП израдом специјалних програма и планирањем педагошког рада на три нивоа: на нивоу васпитне групе, нивоу мање групе деце и нивоу индивидуалног детета.

Карактеристике Основа програма В-О рада у контексту развијања ПМП

- **Модел Б** се ослања на позитивна искуства В-О праксе и садржи: начела, циљеве, систем активности, организацију живота и В-О рада, сарадњу са породицом и локалном заједницом.
 - Полази од чињенице да је дете целовито, активно, интерактивно и креативно биће.
 - По овом моделу, основни циљ васпитања и образовања предшколске деце је целовит развој укупних потенцијала детета и напредовање у сваком од његових аспеката.
 - Овај циљ се остварује кроз систем активности за остваривање појединих аспеката развоја дечје личности.
 - Модел Б је експлицитнији и одређенији по питању садржаја ПМП.
 - Развијање ПМП се остварује посредством система логичко-математичких активности сврстаних у три целине:
 - Структурирање простора,
 - Скупови, величине, бројеви,
 - Структурирање времена.

В-О МЕТОДЕ У РАЗВИЈАЊУ ПМП

- На развој и формирање личности детета кроз В-О процес у предшколској установи значајно утичу фактори као што су природа и квалитет интеракција међу децом, као и између деце и одраслих.
- Катрактеристике В-О процеса:
 - Активности и улога васпитача,
 - Активности и улога деце,
 - Структура В-О процеса.
- В-О методе су начини поступања деце и васпитача осмишљене и усмерене на обезбеђивање неопходних услова за неометано одвијање активности деце у циљу развијања њихових сазнајних функција и способности.
 - У В-О методама централно место је намењено активностима деце, а делатност васпитача се процењује првенствено по томе колико је у стању да обезбеди услове за њихово одвијање, подстиче их, усмерава и покреће ка вишим развојним нивоима.
- Подела:
 - Индиректне – утицање путем специјално припремљене средине, одлазак у одабране објекте из природне, односно друштвене средине.
 - Директне В-О методе: показивање, представљање и приказивање, жива реч васпитача и комуникација васпитача и деце.

ИНДИРЕКТНЕ В-О МЕТОДЕ

- Индиректни утицаји и деловање васпитача највише долазе до изражаја у његовом раду на аранжирању специјално припремљене образовне средине, при чему се васпитач руководи циљевима, садржајима и активностима конкретних секвенци В-О рада на развијању ПМП.
- Од посебног је значаја избор и распоред дидактичких материјала и играчака како би била остварена таква средина која ће подстицати и мотивисати децу на одговарајуће игровне активности.
- Како је циљ да деца сама креирају В-О ситуацију, целисходно је да ентеријер собе садржи довољно полуструктурираног материјала – различите лагане дашчице, кутије, преграде, ...
- Посредан утицај васпитача са циљем деловања В-О средине практикује се и организовањем излета у природну средину и посета разним објектима изван дечјег вртића (парк, пијаца, спортски објекти, музеји и сл.).

Пример: Размотрити активности деце у развијању појма скупа при изуласку у парк.

ДИРЕКТНЕ В-О МЕТОДЕ

- Подразумевају начине директног заједничког поступања деце и васпитача у В-О процесу развијања ПМП у предшколским установама.
 - Активности деце и васпитача су испреплетене и дешавају се симултано, али треба тежити томе да унутрашње миотивисана дечја активност буде доминантна.

1. Показивање – метода демонстрације

- Циљ је подстицање посматрања као процеса планског, организованог и вођеног опажања од стране предшколског детета.
- Врши се показивање разних предмета из непосредне околине, као и природних појава.
- Има већи значај у почетним етапама когнитивног развоја.

2. Представљање и приказивање – средствима модификоване непосредности

- Значајно је на наредном нивоу когнитивног развоја (иконичко представљање).
- Не подразумева напуштање претходног нивоа – показивања конкретних предмета.

ДИРЕКТНЕ В-О МЕТОДЕ

3. Жива реч васпитача подстиче прерађивање и организовање искустава стечених сензомоторним путем.
 - Причање у процесу развијања ПМП се примењује у више варијанти:
 - Приповедање – користи се у уводним секвенцама, при интелектуалној, емоционалној и мотивационој припреми деце за планирану активност.
 - Описивање – користи се за скретање пажње деце на поједине односе и облике.
 - Објашњавање – при одговору на неко питање, непознаницу, нејасноћу.
 - Упућивање (инструкција) – приликом указивања деци како и којим редоследом треба обавити неку радњу.
 - Читање се ређе користи у процесу развијања ПМП.
4. Комуникација деце и васпитача – размена порука између две или више особа.
 - Комуникација се састоји у постављању питања и давању одговора.
 - Питања постављају и деца и васпитач.
 - Добро постављена питања изазивају већу пажњу и концентрацију.
 - Питања треба комбиновати са другим В-О методама, пре свега са демонстрирањем и причањем.
 - Посебну вредност имају питања деце.
 - Уместо готових одговора, боље је децу заинтересовати активностима које ће их довести до одговора.

ОБЛИЦИ ИНТЕРАКЦИЈЕ У ЛОГИЧКО-МАТЕМАТИЧКИМ АКТИВНОСТИМА

- Квалитет В-О процеса зависи од комплексности и разноврсности интеракција између деце и васпитача у васпитној групи.
 - Социјалне интеракције деце и васпитача називамо и **облицима рада**.
1. **Фронтални** облик рада примењује се у почетним и завршним секвенцама, при објашњавању правила игре, при сумирању и вредновању резултата.
 - Обим интеракција васпитач-дете је минималан, па је и квалитет са психолошко-педагошког аспекта умерен.
 2. **Групни** облик рада у предшколским В-О активностима је најприроднији обзиром да се већина активности изводи у мање или више одређеним групама.
 - Подстиче социјалне интеракције деце, али и навику за тимски рад, поделу одговорности исл.

ОБЛИЦИ ИНТЕРАКЦИЈЕ У ЛОГИЧКО-МАТЕМАТИЧКИМ АКТИВНОСТИМА

3. Индивидуални облик је природни наставак групног. Оправдање налази у потреби да се уоче и испоштују индивидуалне разлике међу децом.
- Зато га треба комбиновати са групним радом.
 - Без обзира на то који ће облик рада бити примењен у В-О раду, битно је да интеракције васпитач-дете буду такве да је дете у центру и да се на основу његових карактеристика одређује ток и темпо његовог развоја.
 - Иако се у односу васпитач-дете у процесу откривања света васпитач јавља као зрелија и обавештенија личност, он нема право да своје виђење света намеће детету, не узимајући у обзир и не схватајући дететово мишљење.